

Synode 2021-2023

Werkmap voor parochies en dekenaten

Voor een synodale Kerk

communio | participatio | missio

December 2021

BISDOM

ROERMOND

Inhoud werkmap

Voor een synodale Kerk 2021 – 2023: gemeenschap | participatie | zending

1. Synodaal proces in het bisdom Roermond

- Inleiding
- Thema
- Wat wordt van parochies en dekenaten verwacht?
- Hoe te werk gaan?
- Handreiking
- Geen vergadering
- Luisteren
- Verslag
- Naar buiten treden

2. Synodaliteit in het bisdom Roermond, voorjaar 2022

- A. Synodaliteit
- B. Mogelijke bijeenkomsten
- C. Sjabloon voor gesprekken in kader synodaal proces
- D. Themavelden

3. Gebed 'Wij staan voor u Heilige Geest'

Meer informatie en documentatie over de synode:

- *De Sleutel*, uitgave december 2021
- *Clavis* (www.clavis.bisdom-roermond.org) editie oktober en editie december 2021
- Website bisdom: www.bisdom-roermond.nl/synode
- Website Bisschoppenconferentie: <https://www.rkkerk.nl/uitgelicht/uitgelicht-synode-synodale-kerk/>

1. Synodaal proces in het bisdom Roermond

Inleiding

Paus Franciscus droomt van een nieuwe toekomst voor de Kerk. Wat hem betreft wordt dat een Kerk waarin alle gelovigen samen op weg gaan om het evangelie in praktijk te brengen. Daarom heeft hij een proces van verandering in gang gezet, waarin ontmoeten, luisteren en onderscheiden een belangrijke rol spelen. Om dit doel te bereiken heeft de paus een synode uitgeroepen. Deze is afgelopen najaar geopend en duurt tot eind 2023.

Synode is chique woord voor kerkvergadering. Synodes worden al eeuwenlang gehouden. Soms nemen aan een synode alleen bisschoppen deel, soms worden anderen uitgenodigd om mee te praten. Dit laatste is nu heel nadrukkelijk aan de orde. Paus Franciscus heeft alle katholieke gelovigen – en zelfs geïnteresseerden buiten de Kerk – uitgenodigd om mee te praten over de toekomst van de Kerk.

Thema

Letterlijk betekent het woord synode ‘samen op weg’. Het onderwerp van gesprek van deze synode is: ‘Voor een synodale Kerk: gemeenschap, participatie, zending’. De paus vraagt van alle gelovigen om met elkaar na te denken over de vraag hoe zij als gelovigen met elkaar samen op weg gaan. Met andere woorden: hoe we een synodale Kerk kunnen worden. Hij bedoelt daarmee dat de Kerk steeds meer een gemeenschap van gelovigen mag worden, waarin velen actief participeren en dat geloof vervolgens in hun omgeving zelf uitdragen, in woorden en in daden.

Wat wordt van parochies en dekenaten verwacht?

De Synode 2021/2023 is afgelopen oktober van start gegaan met de zogeheten diocesane fase. Het is de bedoeling dat in alle bisdommen over de hele wereld in de eerste maanden van 2022 gesprekken worden georganiseerd over de thema's van de synode. In het bisdom Roermond willen we daar van harte aan meewerken. Deze gesprekken bieden kansen voor parochies/federaties om nieuwe contacten te leggen en op een andere manier het gesprek aan te gaan met kerkbetrokken gelovigen, maar evenzeer met mensen die wat verder van de Kerk af staan of mogelijk zelfs buiten de Kerk staan.

In het bisdom Roermond willen we de synodale gesprekken op drie niveaus voeren:

- lokaal door parochies/federaties
- regionaal door dekenaten
- diocesaan door het bisdom

Concreet worden alle dekenaten en parochies/-federaties bij dezen uitgenodigd om in de eerste vier maanden van 2022 een of meer gesprekken te organiseren en uiterlijk eind april een kort verslag daarvan bij het bisdom in te leveren. De belangrijkste onderwerpen uit deze verslagen worden via de bisschoppenconferentie doorgeleid naar Rome, waar ze tijdens de Algemene Bisschoppensynode van oktober 2023 besproken zullen worden.

Hoe te werk gaan?

Deze werkmap is bedoeld om parochies en dekenaten te helpen bij het organiseren van dit synodale proces.

Handreiking

In deze map vindt u achtergrondinformatie over het thema synodaliteit. Ook vindt u suggesties van groepen of personen met wie u het gesprek zou kunnen aangaan. We reiken u ook een sjabloon voor de gesprekken aan. Het wil niet zeggen dat u het perse op deze wijze moet doen, het is bedoeld als handreiking. Graag doen we ook een beroep op uw eigen creativiteit om de gesprekken op een manier die bij uw parochie past aan te gaan en vorm te geven.

Geen vergadering

Als we een tip mogen meegeven, dan adviseren we u om van de gespreksbijeenkomsten geen formele vergadering te maken. De wijze waarop de paus graag ziet dat we met elkaar in gesprek gaan, houdt veel meer het midden tussen een meditatieve viering en een open gesprek. Afhankelijk van de doelgroep waarmee u in gesprek gaat, is het wellicht denkbaar om met een gebed of een Bijbeltekst te beginnen of een lied te zingen en vervolgens over de aangereikte thema's het gesprek aan te gaan. Zo'n gesprek kan in een kerk of een parochiezaal plaatsvinden, maar het mag ook in de plaatselijke bibliotheek zijn, in het gemeenschapshuis, in de openlucht, tijdens een wandeling of op school. Graag laten we dit aan uw eigen creativiteit en lokale mogelijkheden over.

Luisteren

Bij diverse gelegenheden heeft paus Franciscus aangegeven dat dit synodale proces niet bedoeld is om elkaar te overtuigen of aan het einde van de bijeenkomst tot een gemeenschappelijk standpunt te komen. Het synodale proces is vooral bedoeld om te luisteren naar wat er onder mensen leeft en hoe zij tegen

Kerk en geloof aankijken en welke rol ze daar voor zichzelf in weggelegd zien. Waar het uiteindelijk om gaat, is dat we als Kerk uit alle verschillende geluiden weten te onderscheiden wat de Heilige Geest ons duidelijk wil maken.

Verslag

Zoals aangegeven, is het de bedoeling dat van de gesprekken een kort verslag wordt gemaakt. We benadrukken het woord kort. Het gaat niet om een woordelijk verslag of om uitgebreide notulen, maar om een korte weerslag waarin de kernpunten van de bijeenkomsten worden samengevat. We denken daarbij aan maximaal één á anderhalf kantje A4. Het gaat op de eerste plaats om het proces dat op gang wordt gebracht en dat de kern daarvan in het verslag terecht komt. Als bisdom zullen wij de verslagen verzamelen en bundelen en de grootste gemene deler en de opvallendste zaken in een diocesaan verslag samenvatten. Als het goed is blijkt daaruit wat de Limburgse gelovigen het meest aan het hart gaat. Die verslagen zijn vervolgens niet alleen nuttig voor de bisschoppensynode in Rome, maar ook voor het proces van vitalisering in ons eigen bisdom. Het beknopte verslag van de synodale gesprekken in uw parochie ontvangen wij graag **uiterlijk 30 april 2022** via info@bisdom-roermond.nl

Naar buiten treden

Dit synodale proces vindt in alle openheid plaats. Voelt u zich daarom niet geremd om breed uit te nodigen en er ook via uw eigen communicatiekanalen ruchtbaarheid aan te geven. Als bisdom zullen wij dit ook doen bij de diocesane gesprekken. We worden ook graag op de hoogte gehouden van bijzondere initiatieven in parochies, om daar in overleg met u via de kanalen van het bisdom of de regionale media verslag van te doen.

Schilderij 'Op weg naar Emmaus' van Janet Brooks-Gerloff.

2. Synodaliteit in het bisdom Roermond, voorjaar 2022

A. Synodaliteit

Synodaliteit komt van syn (samen) en hodos (weg): samen op weg zijn. Uitgaande van de drie kernbegrippen *communio*, *participatio* en *missio* en gebruikmakend van de tien deelgebieden van synodaliteit, zoals verwoord in het *Vademecum*, dat door het Vaticaan is uitgegeven, zouden we de kernvraag kunnen stellen:

Hoe onderscheiden we onze weg van de Kerk als volk Gods onderweg naar haar toekomst?

Uitgaande van het feit dat alle gelovigen de H. Geest hebben ontvangen in het doopsel en vormsel, en dat ook buiten de zichtbare Kerk elementen van waarheid en heiligheid gevonden kunnen worden, is ook een alternatieve formulering mogelijk:

Hoe onderscheiden we samen als gelovigen de werking van de H. Geest in Kerk en wereld?

De synodaliteit is juist het proces van onderscheiding van de tekenen van de Tijd: welke weg wil de H. Geest dat we samen nemen?

Het is het luisteren naar wat de “Geest tot de Kerken” zegt. Dit is luisteren naar de H. Schrift, door meditatie en gebed, en naar mensen van deze tijd, in wier ideeën en klachten, wensen en ervaringen de Geest op een soms openlijke, soms verborgen wijze ons dingen wil zeggen. In het samenbrengen van het Woord van God en de stem van de mensen kunnen we dan gemeenschappelijk onderscheiden wat Hij wil.

Dit alles wordt samengevat in paragraaf 1.3 van het Vademecum

“Het huidige synodale proces dat wij ondernemen, wordt geleid door een fundamentele vraag: Hoe vindt dit “samen de weg gaan” op verschillende niveaus (van het lokale tot het universele niveau) plaats, waarbij het de Kerk mogelijk wordt gemaakt het evangelie te verkondigen? Welke stappen nodigt de Geest ons uit te zetten om te groeien als synodale Kerk? (DP, 2).

In dit licht is het doel van de huidige synode samen met het gehele de Volk van God te luisteren naar hetgeen de Heilige Geest tegen de Kerk zegt. Dat doen wij door samen te luisteren naar het Woord van God in de Schrift en naar de levende Traditie van de Kerk en vervolgens door naar elkaar te luisteren, vooral naar hen die zich in de periferie bevinden, door de tekenen van de tijden te onderscheiden. Het hele synodale proces is er in feite op gericht een beleefde ervaring van onderscheiding, participatie en medeverantwoordelijkheid te bevorderen, waar wij de mogelijkheid hebben om samen een verscheidenheid aan gaven met het oog op de zending van de Kerk in de wereld te verzamelen.

In deze zin is het duidelijk dat het doel van deze synode niet het produceren van nog meer documenten is. Zij wil veeleer de mensen inspireren om van een Kerk te dromen die wij geroepen zijn om te zijn, om hoop te doen opbloeien, het vertrouwen te stimuleren,

bruggen te bouwen, de geesten te verlichten, de harten te verwarmen en onze handen te versterken voor onze gemeenschappelijke zending (DP 32). Dat betekent dat het doel van dit synodale proces niet een eenvoudige reeks oefeningen is, die beginnen en eindigen, maar veeleer een weg van authentieke groei naar de gemeenschap en zending die God de Kerk te verwezenlijken geeft in het derde millennium.

Dit samen afgelegde traject zal ons oproepen om onze mentaliteit en onze kerkelijke structuren te vernieuwen om de roepstem van God voor de Kerk te midden van de huidige tekenen van de tijd te beleven. Luisteren naar het hele Volk van God zal de Kerk pastorale beslissingen helpen nemen die zoveel mogelijk beantwoorden aan de wil van God (ITC, Syn. 68).

Het laatste perspectief om deze synodale weg van de Kerk richting te geven, bestaat uit ten dienste staan van de dialoog van God met de mensheid (DV2) en samen de weg voor het Rijk Gods af te leggen (vgl. LG 9; RM 20).

Kortom, dit synodale proces is erop gericht zich te bewegen naar een Kerk die met meer vrucht ten dienste staat van de komst van het Rijk der Hemelen

B. Mogelijke bijeenkomsten

Suggesties voor synodale ontmoetingen op de drie verschillende niveaus: parochies, dekenaten en bisdom. We gaan hierbij uit van het zogeheten subsidiariteitsprincipe: dat wil zeggen dat het de parochies/federaties en dekenaten vrijstaat om de ontmoetingen en gesprekken naar eigen inzicht te organiseren en in te richten. We doen hieronder slechts enkele suggesties voor mogelijke gesprekken. Wellicht heeft u zelf nog andere/betere ideeën.

Parochies/parochiefederaties

Parochies zouden synodale gesprekken kunnen voeren met:

- Kerkbestuur
- Parochiële commissies
- Actieve vrijwilligers: parochiebureau, acolieten, lectoren, medewerkers kindernevendienst, (kinder)koren, caritas, missiecomité, ziekenbezoekgroep, jongerengroep, bloemenploeg, schoonmaakploegen, etc.
- Religieuzen en nieuwe bewegingen die in de parochie actief zijn
- Gezinnen
- Randkerkelijken
- Onkerkelijken
- Zieken
- Mensen in uitkeringssituatie/ lage inkomens
- Verslaafden, daklozen
- Andere kerkgenootschappen
- Leden gemeenteraad/politieke partijen
- Buurtverenigingen
- Artsen, Medische Centra, GGZ-instellingen, tandartsen, wijkzorg, psychologische praktijken
- Winkeliers(vereniging)/horeca
- Wijkagenten
- Zorginstellingen
- Begrafenisondernemers
- Jeugdzorg
- Basisonderwijs
- Toeristische sector
- Huurdersverenigingen

- Verenigingsleven: sport, muziek, carnaval, scouting, etc.
- Etc.

Dekenaten

Dekenaten zouden synodale gesprekken kunnen voeren met:

- Dekenaal bestuur
- Parochiebesturen
- Religieuzen en nieuwe bewegingen die in dekenaat actief
- Gemeentebesturen
- Grote zorginstellingen: bestuur en bewoners
- Middelbare en hogere scholen: besturen en studenten
- Grote/middelgrote bedrijven
- Lokale omroepen
- Etc.

(Wellicht goed om een en ander binnen een dekenaat goed met de parochies af te stemmen).

Bisdom

Het bisdom gaat zelf het gesprek aan met groepen en personen die diocesaan/provinciaal actief zijn, zoals onder andere met het kapittel, de dekens, de leden van de priesteraad, provinciale zorginstellingen, provinciale politici, standsorganisaties en koepels van religieuze instellingen.

C. Sjabloon voor synodale gesprekken

Voor de synodale gesprekken zijn diverse vormen denkbaar. Wij beschrijven hieronder enkele modellen, maar het staat elke parochie/dekenaat vrij daar op een eigen manier mee om te gaan. Kernvraag van elk gesprek zou moeten zijn: Hoe vindt het 'samen op weg zijn' op verschillende niveaus plaats (van het lokale niveau tot het universele) en is de Kerk in staat om het evangelie te verkondigen? Tot welke volgende stappen nodigt de H. Geest ons uit om naar een synodale geloofsgemeenschap toe te groeien? (PD, 26).

Sjabloon 1: Kerkelijke mensen

- Gebed
- Welkom en uitleg van het synodaal proces
- Synodegebed
- Tekst Emmausgangers (Lc. 24,13-35)
- Gesprek over de thema's
- Concrete voorstellen voor verdere stappen
- Afsluitend gebed/lied, liefst door deelnemers zelf.

Sjabloon 2: Randkerkelijke en onkerkelijke mensen

- Gezamenlijk eten
- Inleiding over de aanleiding van het synodaal proces
- Bespreking van een aantal thema's
- Concrete voorstellen voor verdere stappen.
- Afsluiting

Sjabloon 3: 'Model bisdom Hasselt'

- Zoek enkele mensen of een groep om in gesprek te gaan
- Gebruik eventueel het gebed tot de H. Geest van de synode
- Spreek samen aan de hand van onderstaande vragen:
 - Welke ervaring heb ik van gelovig samen op weg gaan?
 - Welke vreugdes, welke moeilijkheden, welke inzichten hebben deze ervaringen losgemaakt?
 - Wat zegt de Heilige Geest ons over de Kerk zijn vandaag, waar zijn we op de goede weg, waar moeten we een andere richting inslaan, welke nieuwe stappen dienen zich aan?

D. Themavelden

Er zijn 10 mogelijke themavelden die ons door de Kerk worden aangeboden. Deze zijn hier geactualiseerd op onze situatie, volgens het schema:

- A. Thema van Vademecum, aangeboden door de Kerk (Vademecum)
- B. Voor gelovigen
- C. Voor randkerkelijken
- D. Vragen voor ongelovigen of buitenstaanders

Voor de duidelijkheid: u hoeft niet per se alle themavelden te bespreken. Het zijn handreikingen om het gesprek aan te gaan. Daarbij stelt de Nederlandse bisschoppenconferentie voor om de thema's 4, 5 en 6 in ieder geval mee te nemen. Deze themavelden kunnen op de drie niveaus: bisdom-dekenaal-parochieel in bijeenkomsten, naar opportuniteit, aan de orde gesteld worden.

1. TOCHTGENOTEN

- A. In de Kerk en de maatschappij gaan we zij aan zij dezelfde weg. Wie zijn in onze lokale Kerk de mensen die 'samen op weg gaan'? Wie lijkt het verst verwijderd te zijn? Hoe worden we opgeroepen om ons tochtgenoot-zijn te versterken? Welke groepen of personen worden gemarginaliseerd?
- B. Waar en wanneer is de geloofsgemeenschap met u op weg gegaan, door dalen en toppen? Wanneer heeft u steun ervaren, wanneer voelde u zich alleen? Wanneer en bij wie voelt u zich thuis? In welke groep? Wordt u op de hoogte gehouden van en betrokken bij ontwikkelingen? Hebt u een droom voor de geloofsgemeenschap, en kunt u die delen met anderen?
- C. Zijn er redenen aan te wijzen waarom u minder contact heeft met de kerk dan vroeger? Zoekt u zelf weleens contact met mensen in en van de Kerk, in het verleden, en nu? Is er genoeg informatie beschikbaar? Hoe zou de geloofsgemeenschap aantrekkelijker of nuttiger kunnen zijn?
- D. Waar denk je aan bij het woord katholieke Kerk? Wat maakt dat dit jouw beeld is? Zou je je welkom voelen naar de kerk te komen? Waarom wel, waarom niet? Wat verwacht je

eigenlijk van de Kerk? Voor de samenleving, voor jou persoonlijk? Wat zou er nodig zijn om jou op een goede manier te verwelkomen? Welke drempels zijn er om in contact te komen met de Kerk en wat voor stappen zouden er voor ons nodig zijn om die drempels kleiner te maken? Hebt u nog andere ideeën over de Kerk?

2. LUISTEREN

- A. Luisteren is de eerste stap, maar dat vereist een open geest en een open hart, zonder vooroordelen. Hoe spreekt God tot ons door stemmen die we soms negeren? Hoe wordt naar leken, speciaal naar jongeren en vrouwen, geluisterd? Wat vergemakkelijkt of belemmert ons luisteren? Hoe aandachtig luisteren we naar mensen die aan de zijlijn staan? Hoe integreren we de bijdrage van godgewijde mannen en vrouwen (religieuzen)? Wat staat onze luisterbereidheid in de weg, meer bepaald bij het luisteren naar mensen die een andere mening hebben dan de onze? Welke ruimte geven we aan de stem van minderheden, vooral aan de stem van degenen die arm of gemarginaliseerd zijn of die maatschappelijk uit de boot vallen?

B. Hebt u als gelovige het gevoel dat de geloofsgemeenschap naar u luistert en zich om u bekommert? Kent u mensen in de Kerk die de gave van het luisteren hebben? Hoe krijgen mensen de mogelijkheid zich uit te spreken? Zijn er gespreksgroepen? Is er een telefonisch informatienummer? Een parochiebureau? Reactiemogelijkheid op internet? Wat gebeurt er met de reacties? Wat gebeurt er met suggesties? Luisteren we naar de religieuzen en nieuwe bewegingen? Luisteren we als gelovigen en als geloofsgemeenschap genoeg naar gelovigen, twijfelaars, ongelovigen? Ontmoeten we hen genoeg? Bezoeken we hen genoeg? Zijn we daar waar de mensen zijn? Horen we de H. Geest spreken in deze tijd? Verstaan we de tekenen van de tijd?

C. Heeft u voorbeelden van waar de Kerk goed geluisterd heeft, en waar minder? Hoort u noden die de Kerk niet beluistert? Is het gemakkelijk bij iemand terecht te komen als u met iets zit? Naar wie luistert u het liefst?

D. Hebt u het gevoel dat mensen van de Kerk naar u luisteren? Hebt u goede of slechte ervaringen met hoe de Kerk naar u luistert? Heeft u het gevoel dat men u laat uitspreken en zich probeert in te leven? Bent u zelf geïnteresseerd in bepaalde aspecten van de Kerk? Durft u te luisteren naar de stemmen van de Kerk (Evangelië, paus, bisschop, pastoor)? Of voelt u bepaalde obstakels? Welke stemmen hoort u het liefst? Wellicht via de cultuur? In de media?

3. HET WOORD NEMEN

A. Iedereen wordt uitgenodigd om vrijmoedig en openhartig te spreken, dat wil zeggen in vrijheid, waarheid en naastenliefde. Wat helpt of verhindert ons om vrijmoedig, openhartig en met verantwoordelijkheidsgevoel te spreken in onze lokale Kerk en samenleving? Wanneer en hoe slaag je erin te zeggen wat je na aan het hart ligt? Hoe verloopt de relatie met de lokale

media (niet alleen de katholieke media)? Wie spreekt namens de christelijke gemeenschap en hoe worden deze personen gekozen?

B. Hoe kiezen we woordvoerders van de christelijke gemeenschap? Wie zijn het in feite? De geestelijken? De meer gestudeerden, de hardste stemmen, de gelovige mensen? Zijn ze genoeg gevormd, inhoudelijk en qua presentatie? Voelt u dat u hierin zelf serieus genomen wordt? Kunt u vrijuit spreken in kerkelijke gremia? Durft u profetisch te zijn? Wat hindert u om vrijuit te spreken? Kunt en wilt u zich namens de Kerk uiten in de media? Luisteren we zelf echt naar de perifere stemmen van randkerkelijken en onkerkelijken?

C. Kunt u voorbeelden noemen van hoe uw boodschap is aangekomen en er iets mee is gedaan? Of juist niet? Is de Kerk gemakkelijk te bereiken? Staat men open voor uw inbreng? Welke blokkades ervaart u bij de Kerk, bij uzelf, om vrijuit te spreken?

D. Heeft u behoefte aan deelname aan gespreksgroepen in de Kerk? Ervaart u genoeg mogelijkheden om uw woordje te doen in de Kerk? Vindt u dat de Kerk u op bepaalde punten wat te zeggen heeft of zou kunnen hebben? Zo ja, welke?

4. VIEREN

A. 'Samen op weg gaan' is alleen mogelijk als het gebaseerd is op het samen luisteren naar het Woord en het vieren van de eucharistie. Op welke manier inspireren en leiden gebed en liturgische vieringen werkelijk ons gemeenschappelijke leven en de zending van onze gemeenschap? Hoe inspireren zij de belangrijkste beslissingen? Hoe kunnen wij de actieve deelname van alle gelovigen aan de liturgie bevorderen? Welke plaats krijgen de bedieningen van lector en misdienaar?

B. Zijn de vieringen verzorgd, goed voorbereid, verstaanbaar? Bieden we gelovigen hulpmiddelen aan voor het dagelijks leven? Helpen we hen aan de hand van het Evangelie goede keuzen te maken in het alledaagse leven? Bemoedigen we hen? Worden er vieringen, retraites en meditaties aangeboden voor onderscheiding?

C. Komen we genoeg bijeen om te vieren? Ervaren we gemeenschap in de vieringen? Voelt u zich er thuis? Wordt u erdoor bemoedigd? Welke vieringen troffen u? Begrafenissen, huwelijken, dopen, vormsels, eerste communie? Neemt u er iets uit mee? Zijn er ook contacten buiten de viering? Hoe zouden we deelname aan de vieringen kunnen promoten? Helpen de vieringen bij uw persoonlijke besluitvormingsprocessen of bij het gemeenschappelijk onderscheiden van pastorale prioriteiten?

D. Hebt u bepaalde ervaringen met vieringen in de Kerk? Wat trof u, in woorden, muziek, gemeenschapszin? Wat vond u positief, wat negatief? Voelde u een positieve uitstraling, of liet ze u koud? Als er anders-soortige vieringen zouden zijn, zou u dan meer gemotiveerd zijn te komen? Hebt u daarvoor ideeën?

5. MEDEVERANTWOORDELIJKHEID IN DE ZENDING

A. Synodaliteit staat ten dienste van de zending van de Kerk en al haar leden zijn geroepen eraan deel te nemen. Allemaal worden we als leerlingen uitgezonden. Op welke manier wordt elke gedoopte geroepen mee te werken aan die zending van de Kerk? Wat belet de gedoopten om actief eraan mee te werken? Welke aspecten van de zending verwaarlozen we? Hoe ondersteunt de gemeenschap haar leden, die op verschillende manieren de samenleving dienen (sociaal en politiek engagement, inzet voor wetenschappelijk

onderzoek en onderwijs, bevordering van sociale gerechtigheid, bescherming van de mensenrechten, zorg voor ons gemeenschappelijke huis, enz.)? Hoe helpt de Kerk deze leden om hun dienstbaarheid aan de samenleving op een missionaire manier te beleven? Hoe en door wie gebeurt de onderscheiding van missionaire engagementen?

B. Welke concrete mogelijkheden worden geboden om als gelovige te participeren in de zending van de Kerk? Zijn de mogelijkheden om als vrijwilliger aan de slag te gaan bekend? Bent u zelf lid van een vrijwilligersgroep? Hoe benaderen en selecteren we, als Kerk, mensen om iets te doen? Welke middelen gebruiken we om mensen op te roepen om deel te nemen en hoe? Blijven we in onze eigen kring steken? Kunt u *good practices* van participatie in de vele zendingen van de Kerk dichtbij en veraf noemen? Zijn er religieuzen en lekenbewegingen actief? Hoe kan de Kerk ze meer betrekken bij het werk en ondersteunen? Hoe kunnen zij de Kerk ondersteunen in de onderscheidingsprocessen?

C. Heeft u als gedoopten het gevoel dat u ertoe doet? Krijgt u regelmatig uitnodigingen om mee te doen? Is er voor uw gevoel genoeg aandacht voor en vraag naar uw specifieke talenten? Neemt u indirect of op projectbasis deel aan de activiteiten van de Kerk? Heeft u de moed uzelf met een open vraag te melden en aan te bieden?

D. Hebt u het idee dat samenwerken met bepaalde mensen of organisaties van de Kerk een mogelijkheid is? Denkt u dat gedeelde zorg voor de armen, kunst, muziek, vrede en het klimaat, eenzaamheid, mensenrechten, mantelzorg, etc. mogelijk is? Zou u openstaan voor deelname aan overleg m.b.t. maatschappelijke problemen op micro, meso- en macro-niveau?

6. DIALOGEREN IN KERK EN SAMENLEVING

A. Dialoog vereist volharding en geduld, maar maakt ook wederzijds begrip mogelijk. In welke mate gaan de verschillende etnische groepen die deel uitmaken van onze gemeenschap met elkaar in dialoog? Waar en hoe wordt er in onze lokale Kerk gedialoogd? Hoe bevorderen we de samenwerking met de naburige bisdommen, met de religieuze gemeenschappen in de omgeving, met lekenverenigingen en -bewegingen, enz.? Hoe gaan we om met meningsverschillen, conflicten en moeilijkheden? Aan welke specifieke kerkelijke of maatschappelijke problemen moeten wij meer aandacht besteden? Wat zijn onze ervaringen in verband met dialogeren en samenwerken met gelovigen van andere godsdiensten en met niet-gelovigen? Hoe dialoogt de Kerk met en leert zij van andere maatschappelijke instanties: de politieke, economische, culturele wereld, het maatschappelijke middenveld, arme mensen, enz.?

B. Zijn we als geloofsgemeenschap echt betrokken op de wereld, op wat er speelt dichtbij en veraf? Welke specifieke missies heeft de Kerk van vandaag in onze samenleving? Dialogeren we echt met mensen van de media, politiek, organisaties, bedrijven, zorg, onderwijs, etc.? Durven we onze nek uit te steken, in woord en daad, als het gaat over ons geloof, onze katholieke waarden en normen? Zijn we in staat om niet te snel te oordelen, en de wet van de geleidelijkheid te onderscheiden van de geleidelijkheid van de wet? Hoe gaan we om met uitsluiting uit het debat, met onbegrip, verwijten, onverschilligheid, niet serieus genomen worden? Durven we ook een mindere, maar wel dienstbare plaats in te nemen? Kent u *good practices*, zoals deelname aan dialooggroepen, buurtplatformen, redacties van tijdschriften, optredens in media, etc.? Zijn we gevormd in de kunst van het dialogiseren? Heeft u behoefte aan (verdere)

vorming? Zijn onze vormingsinstituten aangepast aan de noden van deze tijd? Ondersteunen we concreet katholieken in de zorg, het onderwijs, de wetenschap, het bedrijfsleven, de cultuursector, de horeca, etc.?

C. Heeft u soms het idee dat wat men buiten de Kerk doet beter functioneert dan in de Kerk? Waar denkt u dat de geloofsgemeenschap meer zou kunnen doen? Wanneer zou ze u mogen benaderen? Op welk terrein zou u participeren als dat specifieke onderwerp leeft in de Kerk? Waar zou u het voortouw willen nemen? Wat is uw droom voor de Kerk van de toekomst?

D. Ervaart u uw gesprekken met mensen van de Kerk als een dialoog? Kunt u goede voorbeelden noemen of juist gevallen waarin de communicatie is vastgelopen? Ervaart u mensen van de Kerk als een zinvolle dialoogpartner? Op welke terreinen zou u graag met de Kerk in dialoog gaan? Het mensbeeld? De zin van het leven? Politiek? Hoe word ik gelukkig? Filosofische stromingen en het geloof? Wetenschap en Technologie? (Biomedische) Ethische vragen? Maatschappelijke ontwikkelingen?

7. OECUMENE EN INTERRELIGIEUZE DIALOOG

A. De dialoog tussen christenen van verschillende belijdenissen, verenigd door één doopsel, heeft een speciale plaats in dit synodale proces. Welke relaties heeft onze kerkgemeenschap met leden van andere christelijke tradities en denominaties? Wat delen we en hoe gaan we samen op weg? Wat zijn de vruchten van dit 'samen op weg gaan'? Wat zijn de moeilijkheden? Hoe kunnen we samen de volgende stap voorwaarts zetten?

B. Zijn we als geloofsgemeenschap actief op zoek naar oecumene? Hoe verlopen de gesprekken? Is er diepgaand contact, ook spiritueel? In vieringen? Zijn er concrete

contacten met joden, moslims, hindoes, boeddhisten en andere godsdiensten, ja eventueel ook atheïsten? Zijn er gemeenschappelijke projecten? Is er dialoog op de vier velden van dialoog: theologisch, spiritueel, diaconaal en in het leven van alle dag? Hebben we begrip voor het zelf-verstaan van anderen? Zijn we theologisch toegerust om de waarheidsvraag aan de orde te durven laten komen? Weten we momenten van verkondiging en dialoog op de juiste wijze te laten afwisselen? Weten we een klimaat van een vruchtbare dialoog te scheppen. Sluiten we aan bij de belevingswereld van de mensen met wie we dialogiseren?

C. Ziet u mogelijkheden tot dialoog die de Kerk nog niet ziet? Voelt u zich genoeg toegerust voor de dialoog? Heeft u behoefte aan vorming in deze? Kent u voorbeelden uit andere kerken, kerkgenootschappen en religies die voor de katholieke geloofsgemeenschap dienstbaar kunnen zijn?

D. Hebt u voorbeelden van *good practices* van oecumenische of interreligieuze dialoog? Voelt u obstakels in het dialoogproces? Hebt u tips? Zou u zelf willen deelnemen aan groepen die de dialoog tussen de christelijke kerken en kerkgenootschappen en andere religies beoefenen?

8. GEZAG EN PARTICIPATIE

A. In een synodale Kerk zijn participatie en medeverantwoordelijkheid essentieel. Hoe bepaalt onze kerkgemeenschap de na te streven doelen en het stappenplan om die doelstellingen te realiseren? Hoe wordt gezag of bestuur uitgeoefend binnen onze lokale Kerk? Hoe brengen we teamwerk en medeverantwoordelijkheid in de praktijk? Hoe en door wie wordt er geëvalueerd? Hoe worden lekenbedieningen en het opnemen van verantwoordelijkheid door de gelovigen gestimuleerd? Hoe functioneren de synodale

organen op het niveau van de lokale Kerk (pastorale raden in parochies en bisdommen, priesterraad, enz.)? Hoe kunnen we een meer synodale aanpak bevorderen in ons participeren en leidinggeven?

B. Hoe functioneren de processen van besluitvorming in bestuurlijke gremia als staf en de afdelingen van het bisdom, de dekenale besturen, de kerkbesturen en parochiële bestuursraden? Wordt er geluisterd naar de Schrift en de H. Geest? Staan we genoeg open voor inbreng en suggesties van buiten? Hoe functioneren advies- en overlegorganen als kapittel, priesterraad, dekensvergadering, diocesane pastorale raad, dekenale pastorale raden, parochieraden? Hoe zou hun consultatie, voorbereiding, besluitvorming, werking en impact kunnen verbeteren? Wat is het proces van onderscheiding? Wordt er voldoende geluisterd naar de H. Geest? Wordt er voldoende teruggekoppeld? Staan we genoeg open voor medeverantwoordelijkheid, en realiseren we het subsidiariteitsprincipe? Vormen we de dienende leiders van de toekomst? Hoe staat het met de navorming en permanente educatie van onze priesters, diakens, religieuzen, leken?

C. Hoe voelen we ons betrokken bij diocesane besluitvormingsprocessen, overleg in het dekenaal bestuur, parochiële keuzen? Wordt onze inbreng gehoord en herkenbaar teruggekoppeld? Krijgen we genoeg informatie om mee te kunnen denken en doen? Durven we als verantwoordelijken anderen daarin te laten delen? Durven we onze plaats af te staan als er iemand komt die beter is? Durven we mee te doen en ook verantwoordelijkheid te nemen? Willen we ons laten vormen?

D. Vanuit uw ervaring, wat zou beter kunnen in de besluitvormingsprocessen van de Kerk? Denk u dat de (mens)wetenschappen een rol zouden kunnen spelen in interne en externe processen van de kerk? Zo ja, hoe dan? Hoe zouden de leiders van de Kerk meer dienend

leiderschap kunnen laten zien? Kent u gemeenschappelijke vormen van besluitvorming? Kent u opleidingen die goed zouden zijn voor de training in participatief leiderschap door kerkleiders en allen die actief in de Kerk werken?

9. ONDERSCHIEDEN EN BESLISSEN

A. In een synodale manier van werken, nemen we beslissingen door onderscheiding van wat de Heilige Geest door onze hele gemeenschap zegt. Volgens welke procedures en methodes komen de beslissingen tot stand? Hoe kunnen ze verbeterd worden? Hoe bevorderen we de deelname van iedereen aan de besluitvorming binnen hiërarchisch gestructureerde gemeenschappen? Helpen onze besluitvormingsmethodes ons om te luisteren naar het hele volk van God? Wat is het verband tussen raadpleging en besluitvorming en hoe brengen we dit in de praktijk? Welke instrumenten en procedures gebruiken wij om transparantie en verantwoordelijkheid te bevorderen? Hoe kunnen wij groeien in gemeenschappelijke geestelijke onderscheiding?

B. Hoe maken we als geloofsgemeenschap samen keuzes? Kennen we methoden die goede keuzes kunnen bevorderen? Kennen we methoden van gemeenschappelijke onderscheiding der geesten? Communiceren we genoeg om de besluitvorming transparant te laten zijn? Hoe kunnen de religieuzen en nieuwe bewegingen de Kerk ondersteunen in de onderscheidingsprocessen? Biedt de geloofsgemeenschap hulp bij het maken van persoonlijke en gezamenlijke keuzes op parochieel, dekenaal, diocesaan niveau, maar ook in besturen en raden van bedrijven, NGO's, onderwijs en wetenschap, de zorg, de sport, media, dienstverlening, etc.? Zo ja, hoe?

C. Op welke wijze maakt u zelf beslissingen? Welke (kerkelijke) waarden spelen daarbij een

rol? Overlegt u bij uw keuzen met mensen, en zo ja, met wie? Staat u open voor het geloof en de (sociale) ethiek van de Kerk bij de vorming van uw geweten? Speelt het evangelie een concrete rol (kijkt u wel eens voor raad in de Bijbel)? Heeft u behoefte aan meer ethische vorming en counseling? Hoe zou de Kerk een aanbod kunnen doen voor geestelijke en spirituele begeleiding?

D. Hoe bereidt u beslissingen voor, in uw persoonlijke en professionele leven? Bent u geïnteresseerd in methoden van besluitvorming zoals die gepraktiseerd worden binnen de Kerk, zoals de '(gemeenschappelijke) onderscheiding van geesten'? Kent u methoden van besluitvorming, die de Kerk van dienst zouden kunnen zijn?

10. SYNODALE VORMING

A. Synodaliteit vereist dat we open staan voor verandering, vorming en levenslang leren. Hoe vormt onze kerkgemeenschap mensen zodat ze beter in staat zijn om 'samen op weg te gaan', naar elkaar te luisteren, te participeren in de zending en te dialogeren? Welke vorming bieden we aan om hen te leren onderscheiden en gezag uit te oefenen op een synodale manier?

B. Hebben we als Kerk reeds plannen om meer en beter met elkaar om te gaan? Hebben we als bisdom, dekenaat, parochie *good practices* en goede ideeën ten aanzien van synodaliteit die het waard zijn ook breder bekend te zijn? Zijn we zelf genoeg gemotiveerd en toegerust om anderen te helpen meer synodaal te zijn? Wat is ons aanbod?

C. Waarvoor heeft of maakt u graag tijd voor onze gemeenschappelijke weg als Kerk? Waar heeft u behoefte aan en kunt u hulp gebruiken? Waar denkt u dat anderen behoefte aan hebben? Kunt u helpen mensen verder te vormen in synodaliteit en hoe dan? Hebt u

behoefte aan cursussen, literatuur, videomateriaal? Hebt u zelf ervaringen en expertise om ons als Kerk daarbij te helpen?

D. Wilt u ons blijven helpen om de juiste weg te vinden? Staat u open om verder kennis te

maken met de rijke katholieke traditie van de sociale leer? Denkt u na over participatie in het kerkelijk leven op één of andere wijze? Kent u opleidingen die de Kerk zouden kunnen helpen meer synodaal te worden?

3. Gebed 'Wij staan voor U, Heilige Geest'

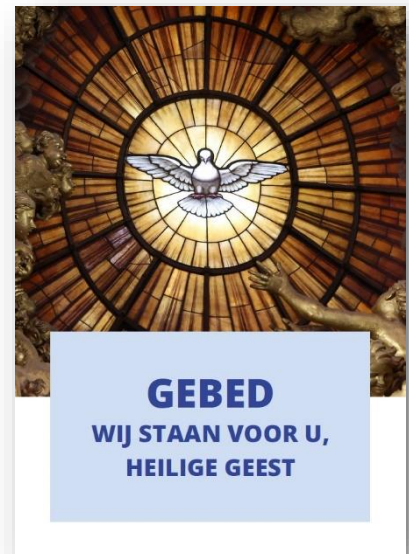
Het Secretariaat van de Bisschoppensynode reikt het gebed 'Adsumus Sancte Spiritus' aan. Dit is een oud gebed, dat wordt toegeschreven aan de heilige Isidorus van Sevilla (560 - 636) en dat in de loop van de eeuwen vaak is gebeden bij kerkelijke bijeenkomsten zoals synodes. Elke sessie van het Tweede Vaticaans Concilie begon met dit gebed tot de Heilige Geest. Het Secretariaat van de Bisschoppensynode reikt het in vereenvoudigde vorm aan, zodat het goed bruikbaar is voor groepen en liturgische samenkomsten.

Gebed

Wij staan voor U, Heilige Geest,
terwijl wij bijeenkomen in uw naam.
U alleen hebben wij om ons te geleiden,
maak dat U thuis bent in ons hart;
leer ons de weg die wij moeten volgen
en hoe wij deze moeten gaan.
Wij zijn zwakke mensen en zondaars;
laat niet toe dat wij de wanorde bevorderen.
Laat onwetendheid ons niet op de verkeerde weg brengen,
noch partijdigheid ons handelen beïnvloeden.
Maak dat wij in U onze eenheid vinden,
opdat wij samen kunnen gaan naar het eeuwige leven
en ons niet verwijderen van de weg van de waarheid
en van wat juist is.
Dat alles vragen wij U,
die overal en in iedere tijd werkzaam bent,
in de gemeenschap van de Vader en de Zoon,
in de eeuwen der eeuwen.

Amen

(Bij het bisdom zijn gebedsprentjes met deze tekst verkrijgbaar)

Uitgave:

© Bisdom Roermond

Dienst Pers en Communicatie

Postbus 470

6040 AL Roermond

T: 0475 – 386891

E: info@bisdom-roermond.nl

www.bisdom-roermond.nl/synode